BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

HỌC VIỆN BÁO CHÍ VÀ TUYÊN TRUYỀN

LÊ THỊ TRUNG ANH

PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGOÀI CÔNG LẬP TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI HIỆN NAY

Ngành: Triết học

Mã số: 9229001

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ TRIẾT HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: **PGS,TS. Trương Ngọc Nam**

HÀ NỘI- 2026

CÔNG TRÌNH ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI HỌC VIỆN BÁO CHÍ VÀ TUYÊN TRUYỀN

Người hướng dẫn khoa học: **PGS, TS. Trương Ngọc Nam**

Phản biện 1: PGS, TS. Đặng Quang Định

Phản biện 2: PGS, TS. Phạm Việt Thắng

Phản biện 3: PGS, TS. Trần Hải Minh

Luận án được bảo vệ trước Hội đồng chấm Luận án cấp học viện
họp tại Học viện Báo chí và Tuyên truyền

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong hệ thống giáo dục đại học, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị giữ vai trò quan trọng trong việc giảng dạy, truyền đạt những tri thức nền tảng về thế giới quan và phương pháp luận khoa học cho sinh viên thông qua các môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam. Hoạt động giảng dạy lý luận chính trị không chỉ trang bị cho sinh viên những hiểu biết cơ bản về chính trị, xã hội mà còn góp phần định hướng giá trị, hình thành nhận thức, thái độ chính trị đúng đắn, xây dựng thế hệ trẻ có phẩm chất chính trị, đạo đức và năng lực đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong thời kỳ mới.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng, giáo dục đại học Việt Nam nói chung và việc giảng dạy các môn lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập nói riêng đang đứng trước nhiều thách thức. Thực tiễn cho thấy công tác giảng dạy lý luận chính trị tại các trường đại học ngoài công lập còn bộc lộ nhiều hạn chế như nhận thức chưa đầy đủ về vai trò, mục tiêu của môn học; nội dung và phương pháp giảng dạy chậm đổi mới; sự gắn kết giữa lý luận và thực tiễn còn hạn chế; ý thức học tập của một bộ phận sinh viên chưa cao. Những hạn chế này chịu tác động từ nhiều yếu tố, trong đó nguyên nhân cơ bản là đội ngũ giảng viên lý luận chính trị còn bất cập về số lượng, chất lượng và cơ cấu, cũng như về nhận thức, năng lực và trách nhiệm chính trị.

Tại các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội, tình trạng thiếu giảng viên cơ hữu, phụ thuộc vào giảng viên thỉnh giảng, chất lượng chuyên môn và kỹ năng sư phạm chưa đồng đều, cùng với điều kiện làm việc và chế độ đãi ngộ chưa phù hợp đã ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng và hiệu quả giảng dạy lý luận chính trị.

Đảng và Nhà nước đã ban hành nhiều chủ trương, nghị quyết và chính sách quan trọng nhằm khẳng định vai trò của giáo dục lý luận chính trị và yêu cầu xây dựng đội ngũ giảng viên có đủ phẩm chất, năng lực, bản lĩnh chính trị. Các nghị quyết của Đảng về công tác lý luận, bảo vệ nền tảng tư tưởng, đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, cùng với Luật Giáo dục, Luật Giáo dục đại học và các văn bản pháp luật liên quan, đều nhấn mạnh nhiệm vụ nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo, coi đây là khâu then chốt của quá trình đổi mới giáo dục.

Xuất phát từ yêu cầu lý luận và thực tiễn đó, nghiên cứu sinh lựa chọn đề tài "Phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội hiện nay" nhằm phân tích, đánh giá thực trạng và đề xuất các giải pháp góp phần phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục đại học trong giai đoạn hiện nay.

2. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục tiêu

Trên cơ sở làm rõ một số vấn đề lý luận, thực tiễn về phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội, luận án đề xuất phương hướng, giải pháp nhằm phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội hiện nay.

2.2. Nhiệm vụ

Để đạt được mục đích nghiên cứu trên, luận án có những nhiệm vụ nghiên cứu cụ thể như sau:

Thứ nhất, tổng quan có hệ thống các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước liên quan đến đề tài phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, trên cơ sở đó phân tích, đánh giá những kết quả đã đạt được của các công trình đi trước, xác định những giá trị có thể kế thừa, đồng thời chỉ ra những khoảng trống nghiên cứu và những vấn đề đặt ra cần tiếp tục làm rõ trong luận án.

Thứ hai, luận giải và làm rõ những vấn đề lý luận cơ bản về phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập, bao gồm việc xác định quan niệm, chủ thể, nội dung, phương thức và điều kiện phát triển đội ngũ này trong bối cảnh hiện nay.

Thứ ba, khảo sát, phân tích và đánh giá thực trạng phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội, tập trung làm rõ những kết quả đạt được, những hạn chế và bất cập, đồng thời phân tích nguyên nhân của thực trạng và nhận diện những vấn đề đặt ra cần giải quyết.

Thứ tư, trên cơ sở lý luận và thực tiễn đã được làm rõ, đề xuất các quan điểm và hệ thống giải pháp cơ bản nhằm tiếp tục phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội trong thời gian tới.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trực tiếp làm công tác giảng dạy, nghiên cứu khoa học trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội**.**

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Về nội dung: Luận án nghiên cứu việc phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội, tập trung vào các phương diện chủ yếu gồm: các chủ thể tham gia phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị; nội dung phát triển đội ngũ; phương thức phát triển đội ngũ; và các điều kiện bảo đảm cho việc phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị

trong các trường đại học ngoài công lập.

Về không gian: Luận án tiến hành khảo sát và thu thập số liệu thực tế tại mười trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội, bao gồm: Trường Đại học Phenikaa (tiền thân là Trường Đại học Thành Tây), Trường Đại học Dân lập Phương Đông, Trường Đại học Đông Đô, Trường Đại học Công nghệ Đông Á, Trường Đại học Nguyễn Trãi, Trường Đại học Tài chính - Ngân hàng Hà Nội, Trường Đại học FPT, Trường Đại học CMC, Trường Đại học Công nghệ và Quản lý Hữu Nghị và Trường Đại học Đại Nam.

Về thời gian: Luận án khảo sát và nghiên cứu thực trạng trong giai đoạn từ năm 2022 đến nay.

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận

Cơ sở lý luận của luận án là chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, những quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam và Nhà nước và các công trình nghiên cứu chuyên khảo về phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Trên nền tảng phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử, Luận án triển khai sử dụng các phương pháp nghiên cứu cụ thể sau:

+ Phương pháp lịch sử và logic: phương pháp này dùng để tìm ra mối liên hệ bản chất, tính tất yếu, quy luật của công tác phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập.

+ Phương pháp phân tích - tổng hợp: Dùng để thu thập và khai thác thông tin từ các nguồn tài liệu có sẵn liên quan đã thu thập được; đánh giá các văn bản, tài liệu tổng thuật, mô tả khái quát nội dung văn bản để phục vụ cho nghiên cứu tổng quan các tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài và lý luận về phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập.

+ Phương pháp điều tra xã hội học: Dùng để nhìn nhận, đánh giá về thực trạng, cơ cấu, chất lượng, tổ chức của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị và các yêu cầu về đổi mới giáo dục lý luận chính trị, thực trạng phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội trong những năm vừa qua làm cơ sở thực tiễn cho đề tài.

+ Phương pháp phỏng vấn sâu: Được sử dụng nhằm khai thác sâu sắc ý kiến của các cán bộ quản lý, giảng viên, chuyên gia về công tác phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị. Thông qua các cuộc trao đổi trực tiếp với hệ thống câu hỏi mở, phương pháp này giúp làm rõ thêm các nguyên nhân, khó khăn, thuận lợi cũng như đề xuất từ thực tiễn, góp phần bổ sung và kiểm chứng kết quả thu được từ điều tra xã hội học.

+ Luận án sử dụng phương pháp thống kê toán học và phần mềm SPSS để xử lý các kết quả điều tra khảo sát, xử lý số liệu.

5. Đóng góp mới của luận án

Thứ nhất, luận án tiếp cận vấn đề phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập dưới góc độ triết học, qua đó xây dựng và làm rõ một cách hệ thống các nội dung cơ bản của phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, bao gồm quan niệm, chủ thể, nội dung, phương thức và điều kiện phát triển. Trên cơ sở đó, luận án góp phần làm rõ tính đặc thù của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trong điều kiện kinh tế - xã hội và cơ chế hoạt động đặc thù của khu vực ngoài công lập. Đây là nội dung mà các công trình nghiên cứu trước đây chưa luận giải một cách đầy đủ và có hệ thống.

Thứ hai, luận án cung cấp kết quả khảo sát thực chứng tại các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội, qua đó xây dựng bức tranh tương đối toàn diện về thực trạng phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị gắn với đặc thù của khu vực ngoài công lập. Không chỉ dừng lại ở việc mô tả, luận án đã phân tích các nguyên nhân của thực trạng trên các phương diện chủ thể quản lý, cơ chế chính sách, điều kiện bảo đảm và động lực nghề nghiệp của giảng viên. Trên cơ sở đó, luận án bổ sung luận cứ thực tiễn cho việc hoàn thiện chính sách và công tác quản lý phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các cơ sở giáo dục đại học ngoài công lập.

Thứ ba, trên cơ sở kết hợp giữa lý luận và thực tiễn, luận án đề xuất hệ thống giải pháp phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị theo hướng bám sát các nội dung và điều kiện phát triển đã được luận giải, đồng thời phù hợp với đặc thù của các trường đại học ngoài công lập, nhất là về cơ chế quản lý, điều kiện tài chính, môi trường làm việc và yêu cầu bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong bối cảnh mới. Các giải pháp có tính định hướng và khả năng vận dụng trong thực tiễn, góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong khu vực ngoài công lập hiện nay.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của đề tài

- Ý nghĩa lý luận:

Luận án góp phần làm rõ một số vấn đề cơ bản về lý luận về vấn đề phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị nói chung, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội nói riêng. Cung cấp những luận cứ khoa học cho cấp ủy, lãnh đạo các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội trong việc lãnh đạo, chỉ đạo hoạt động xây dựng, phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong thời gian tới.

-Ý nghĩa thực tiễn:

Bổ sung và làm phong phú thêm nguồn tài liệu tham khảo trong giảng dạy, học tập, nghiên cứu một số môn học và chuyên đề liên quan. Đồng thời luận án cũng có thể được sử dụng làm tài liệu phục vụ cho công tác nghiên cứu khoa học, hoạch định chính sách về xây dựng, phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các

trường đại học, cao đẳng nói chung, các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội nói riêng.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, luận án gồm 04 chương, 12 tiết.

CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. Các công trình nghiên cứu về phát triển đội ngũ giảng viên và phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị

1.1.1. Các công trình nghiên cứu về phát triển đội ngũ giảng viên

Nghiên cứu về phát triển đội ngũ giảng viên nói chung khá phong phú, tập trung làm rõ vai trò quyết định của đội ngũ giảng viên đối với chất lượng giáo dục, các yếu tố tác động và những giải pháp xây dựng, bồi dưỡng đội ngũ trong bối cảnh đổi mới và hội nhập. Có thể kể đến các công trình: *Giáo dục đại học - Quan điểm và giải pháp* của Lê Đức Ngọc; *Phát triển nguồn nhân lực giáo dục đại học Việt Nam* của Đỗ Minh Cương; *Quản lý hiệu năng và quản lý tự chủ trong nhà trường - một cơ chế để phát triển* của Phùng Đại Minh;; *Phát triển đội ngũ giáo viên từ phương diện nhà trường* của Nguyễn Bá Minh; *Tổng quan nghiên cứu phát triển đội ngũ trưởng bộ môn trường đại học* của Nguyễn An Hòa, Hoàng Sỹ Hùng, Vũ Văn Hưng; *Trí thức giáo dục đại học Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá* của Nguyễn Văn Sơn; *Phát triển đội ngũ giảng viên và bài toán tương quan giữa quy mô và chất lượng giáo dục đại học* của Phan Văn Kha; cùng các nghiên cứu của Nguyễn Văn Đệ, Nguyễn Vĩnh Thắng, Nguyễn Xuân Tú, Phạm Đỗ Nhật Tiến… về giải pháp phát triển, quản lý và hoàn thiện chính sách đối với đội ngũ giảng viên.

1.1.2. Những công trình nghiên cứu về phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị

Nghiên cứu về phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị khá đa dạng, tập trung làm rõ vai trò then chốt của đội ngũ này trong giáo dục lý luận chính trị, phân tích các yếu tố tác động, chủ thể tham gia phát triển, nội dung và phương thức xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, đồng thời đề xuất hệ thống giải pháp nâng cao chất lượng đội ngũ. Có thể kể đến các công trình: *Đổi mới công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ, đảng viên ở cơ sở trong giai đoạn hiện nay* của Vũ Ngọc Am; *Công tác giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Việt Nam hiện nay* của Trần Thị Anh Đào; *Lý luận và phương pháp nghiên cứu, giáo dục lý luận chính trị* và bài viết *Từng bước đổi mới nhằm nâng cao chất lượng đào tạo giảng viên lý luận chính trị ở nước ta hiện nay* của Phạm Huy Kỳ; bài *Nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị ở các trường đại học trong bối cảnh hiện nay*

của Nguyễn Thị Thanh Nhàn; bài *Khâu đột phá quyết định nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng ở Trường Chính trị tỉnh Trà Vinh hiện nay* của Lâm Ngọc Rạng; đề tài *Phương thức đào tạo đội ngũ giảng viên lý luận chính trị ở Phân viện Báo chí và Tuyên truyền trong giai đoạn hiện nay* của Vũ Đình Hòe; bài *Xây dựng đội ngũ trí thức lĩnh vực khoa học lý luận chính trị ở nước ta hiện nay* của Lê Văn Lợi; bài *Nâng cao năng lực chuyên môn của đội ngũ giảng viên các trường chính trị* của Nguyễn Thị Châu; chuyên khảo *Cơ sở lý luận công tác tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam* của Lương Khắc Hiếu; bài *Đổi mới công tác đánh giá nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị* của Hà Thị Bích Thủy; bài *Một số giải pháp xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, quản lý nhà nước* của Lưu Kiếm Thanh; bài *Giải pháp xây dựng đội ngũ cán bộ, giảng viên trường chính trị tỉnh khu vực đồng bằng sông Cửu Long đáp ứng yêu cầu xây dựng trường chính trị chuẩn* của Nguyễn Phú Nhân; cùng các luận án tiến sĩ của Vũ Thanh Bình về chất lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị ở các trường đại học, cao đẳng và của Nguyễn Mạnh Hải về phát triển đội ngũ giảng viên trường chính trị các tỉnh miền núi phía Bắc…

1.2. Các công trình nghiên cứu liên quan đến phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

1.2.1. Các công trình nghiên cứu về các cơ sở đào tạo đại học ngoài công lập

Nghiên cứu về hệ thống các trường đại học ngoài công lập tập trung làm rõ vai trò của đội ngũ giảng viên trong bối cảnh tự chủ và cạnh tranh, đồng thời chỉ ra những hạn chế cố hữu của khối ngoài công lập. Có thể kể đến: Trần Ái Cầm (2024) nhấn mạnh yêu cầu phát triển năng lực đội ngũ giảng viên đáp ứng giáo dục 4.0; Lê Quang Minh và Uông Thị Ngọc Lan (2025) phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến sự gắn kết tổ chức của giảng viên; Nguyễn Danh Nam (2025) xác định các nhóm yếu tố chi phối sự hài lòng trong giảng dạy và nghiên cứu khoa học; Trần Đức Hà và Nguyễn Thị Thu Hà (2008) đánh giá thực trạng mạng lưới đại học ngoài công lập, nêu rõ những hạn chế về chất lượng, cơ sở vật chất, đội ngũ; Lê Thị Huyền và Lê Hữu Châu (2025) nghiên cứu động lực làm việc của GV; Nguyễn Văn Ngữ (2021) đề xuất bộ tiêu chí phát triển bền vững cho hệ thống đại học ngoài công lập. Các công trình đều thống nhất rằng phát triển đội ngũ giảng viên là điều kiện then chốt nâng cao chất lượng đào tạo và tăng tính cạnh tranh của các trường ngoài công lập.

1.2.2. Các công trình nghiên cứu liên quan đến phát triển đội ngũ giảng viên và đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

Nghiên cứu về đội ngũ giảng viên và phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập chủ yếu tập trung vào vai trò, yếu tố tác động và giải pháp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đặc thù này. Một số công trình đáng chú ý gồm: Nguyễn Trọng Đặng (2018) phân tích thực trạng và các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển nguồn nhân lực trong các trường đại học ngoài công lập, nhấn mạnh vai trò then chốt của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong bối cảnh tự

chủ; Trần Việt Anh (2021, 2024) xây dựng mô hình các nhân tố ảnh hưởng tới sự phát triển đội ngũ giảng viên và đề xuất giải pháp về đào tạo, môi trường làm việc, chính sách và tuyển dụng; Trần Thị Cương và Lê Thị Tiếu (2022) đánh giá thực trạng số lượng, cơ cấu, trình độ đội ngũ giảng viên và đưa ra năm giải pháp phát triển đội ngũ; cùng với đó là luận án Trương Đức Thao (2018) tiếp cận vấn đề động lực làm việc của giảng viên đại học ngoài công lập như một nhân tố trung tâm quyết định chất lượng và hiệu quả hoạt động chuyên môn. Nhìn chung, các công trình đều khẳng định rằng để phát triển đội ngũ giảng dạy lý luận chính trị trong khối đại học ngoài công lập, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp từ quy hoạch, tuyển dụng, đào tạo - bồi dưỡng đến đánh giá, đãi ngộ và cải thiện môi trường làm việc trong điều kiện tự chủ ngày càng sâu rộng.

1.3. Nhận xét chung về những giá trị lý luận và thực tiễn của các công trình nghiên cứu được tổng quan và những vấn đề luận án tiếp tục giải quyết

1.3.1. Những kết quả đạt được

Thứ nhất, các công trình đều khẳng định vai trò trung tâm của đội ngũ giảng viên, đặc biệt là giảng viên lý luận chính trị, trong đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao và trong bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Đây là lực lượng quyết định chất lượng giáo dục chính trị - tư tưởng trong các cơ sở giáo dục đại học.

Thứ hai, các nghiên cứu chỉ ra đội ngũ giảng viên lý luận chính trị chịu tác động của nhiều yếu tố như: tuyển dụng - sử dụng, đào tạo - bồi dưỡng, chính sách đãi ngộ, môi trường làm việc, cơ chế đánh giá và năng lực quản trị. Một số công trình còn nhấn mạnh các yếu tố tâm lý nghề nghiệp, động lực và mức độ gắn bó tổ chức.

Thứ ba, các chủ thể tham gia phát triển đội ngũ lý luận chính trị được xác định gồm: Nhà nước (định hướng chính sách), nhà trường (tổ chức thực hiện), tổ chức Đảng - đoàn thể (hỗ trợ chính trị tư tưởng), và bản thân giảng viên (chủ động học tập, rèn luyện).

Thứ tư, nội dung phát triển đội ngũ lý luận chính trị được đề cập khá toàn diện: phẩm chất chính trị - đạo đức, trình độ chuyên môn - lý luận, kỹ năng sư phạm, năng lực nghiên cứu khoa học và khả năng gắn lý luận với thực tiễn.

Thứ năm, một số nghiên cứu đã phản ánh hạn chế của đội ngũ lý luận chính trị trong các trường ngoài công lập như: thiếu giảng viên cơ hữu, thiếu nhân lực trình độ cao, môi trường và thu nhập chưa ổn định. Tuy nhiên, các nghiên cứu này chưa đi sâu vào đặc thù của đội ngũ lý luận chính trị trong hệ thống đại học ngoài công lập.

Thứ sáu, một số nhóm giải pháp đã được đề xuất như cải thiện tuyển dụng, tăng cường đào tạo - bồi dưỡng, đổi mới đánh giá, nâng cao đãi ngộ và môi trường học thuật. Đây là cơ sở tham khảo quan trọng cho luận án.

1.3.2. Những vấn đề cần tiếp tục giải quyết

Một là, chưa có nghiên cứu chuyên sâu về đặc thù đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập, đặc biệt tại Hà Nội - nơi có mật độ trường ngoài công lập cao.

Hai là, cần làm rõ hệ thống các yếu tố ảnh hưởng và cơ chế tác động đến phát triển đội ngũ lý luận chính trị trong bối cảnh các trường ngoài công lập phải tự chủ cao và ít hưởng hỗ trợ ngân sách.

Ba là, cần phân tích cụ thể vai trò và sự phối hợp giữa các chủ thể phát triển đội ngũ lý luận chính trị trong điều kiện nhiều trường ngoài công lập chưa có tổ chức Đảng hoặc hoạt động còn hạn chế.

Bốn là, chưa có công trình nào khảo sát thực trạng phát triển đội ngũ lý luận chính trị tại các trường đại học ngoài công lập ở hà nội một cách hệ thống, bao gồm số lượng, chất lượng, cơ cấu, trình độ, năng lực sư phạm, nghiên cứu khoa học và động lực nghề nghiệp.

Năm là, cần xây dựng hệ thống giải pháp đặc thù, khả thi cho phát triển đội ngũ lý luận chính trị phù hợp với cơ chế hoạt động của khối trường ngoài công lập.

Tiểu kết chương 1

Luận án bước đầu tổng quan các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước liên quan đến đề tài trên các phương diện chủ yếu là phát triển đội ngũ giảng viên, phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị và nghiên cứu về các trường đại học ngoài công lập. Các công trình đã cung cấp nhiều luận điểm có giá trị về vị trí, vai trò của đội ngũ giảng viên trong giáo dục đại học; nội dung, yêu cầu và các yếu tố tác động đến phát triển đội ngũ; đồng thời làm rõ vai trò của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong giáo dục chính trị tư tưởng, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng và hình thành bản lĩnh chính trị cho người học. Những nghiên cứu về các trường đại học ngoài công lập và đội ngũ giảng viên trong loại hình cơ sở giáo dục này cũng góp phần làm rõ đặc điểm cơ chế tổ chức, nguồn lực tài chính, môi trường hoạt động, chính sách nhân sự cũng như những khó khăn, thách thức trong phát triển đội ngũ giảng viên. Đây là cơ sở quan trọng để xem xét vấn đề phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập. Trên cơ sở tổng quan tình hình nghiên cứu, luận án nhận diện một số khoảng trống cần tiếp tục làm rõ nhằm bổ sung cơ sở lý luận, đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội. Cụ thể, cần xây dựng khung lý thuyết mang tính hệ thống, nghiên cứu chuyên sâu về thực trạng phát triển, nguyên nhân và những vấn đề đặt ra đối với đội ngũ giảng viên lý luận chính trị. Từ đó xác định quan điểm phù hợp và giải pháp khả thi nhằm tiếp tục phát triển đội ngũ này. Kết quả tổng quan cho thấy việc nghiên cứu đề tài luận án có tính cấp thiết và ý nghĩa thực tiễn đối với phát triển giáo dục, đào tạo theo quan điểm của Đảng hiện nay.

CHƯƠNG 2. PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGOÀI CÔNG LẬP TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI - MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN

2.1. Đội ngũ giảng viên lý luận chính trị và đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

2.1.1. Đội ngũ giảng viên lý luận chính trị

Giảng viên là đội ngũ nhà giáo hoạt động trong các cơ sở giáo dục đại học, có đầy đủ tiêu chuẩn về đạo đức, chuyên môn, nghiệp vụ và pháp lý để thực hiện nhiệm vụ giảng dạy và nghiên cứu khoa học theo yêu cầu của nền giáo dục đại học hiện đại. Trong phạm vi luận án này, khái niệm "giảng viên" được hiểu là những nhà giáo đang giảng dạy tại các trường đại học, bao gồm cả trường công lập và ngoài công lập.

Đội ngũ giảng viên là tập hợp những nhà giáo đảm nhiệm hoạt động giảng dạy, nghiên cứu khoa học và tham gia các hoạt động học thuật tại các cơ sở giáo dục đại học và cao đẳng.

Lý luận được hiểu là hệ thống tri thức mang tính khái quát và trừu tượng hóa cao, được hình thành từ quá trình nghiên cứu, tổng kết thực tiễn, phản ánh bản chất và các quy luật vận động của sự vật, hiện tượng trong tự nhiên, xã hội và tư duy con người, được thể hiện thông qua hệ thống các khái niệm, phạm trù, nguyên lý, quy luật....*Chính trị*, xét về bản chất, là hoạt động gắn với việc tổ chức, duy trì và sử dụng quyền lực nhà nước, phản ánh quan hệ giữa các giai cấp, tầng lớp và lực lượng xã hội trong cuộc đấu tranh nhằm xác lập và bảo vệ lợi ích giai cấp cầm quyền.

Lý luận chính trị là hệ thống tri thức khoa học về chính trị, bao gồm những nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước. Ở Việt Nam, lý luận chính trị giữ vai trò nền tảng tư tưởng, định hướng cho hoạt động lãnh đạo, quản lý và giáo dục; góp phần hình thành thế giới quan khoa học, bản lĩnh chính trị và lý tưởng cách mạng cho cán bộ, đảng viên và quần chúng, đặc biệt trong giáo dục thế hệ trẻ.

Với chức năng định hướng tư tưởng, soi sáng thực tiễn và dẫn dắt quá trình hoạch định chính sách, lý luận chính trị có ý nghĩa quyết định trong xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Vì vậy, việc nghiên cứu, giảng dạy và vận dụng lý luận chính trị luôn là nhiệm vụ trọng tâm của hệ thống giáo dục - đào tạo, nhất là trong giáo dục đại học hiện nay.

Đội ngũ giảng viên lý luận chính trị là tập hợp những nhà giáo đảm nhiệm giảng dạy và nghiên cứu các bộ môn lý luận chính trị tại các cơ sở giáo dục đại học, cao đẳng cũng như tại các trường Đảng, trường chính trị và một số cơ quan tư tưởng - lý luận của Đảng và Nhà nước.

Khi xem xét và đánh giá đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, cần xem xét trên 3

khía cạnh (1) Quy mô - đáp ứng đủ số lượng theo nhu cầu đào tạo; (2) Chất lượng - thể hiện ở phẩm chất chính trị, trình độ chuyên môn, kỹ năng sư phạm và năng lực nghiên cứu; (3) Cơ cấu - bao gồm cơ cấu độ tuổi, giới tính, thâm niên, chuyên ngành, học hàm, học vị, bảo đảm tính kế thừa và phát triển bền vững.

2.1.2. Đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

Trong hệ thống giáo dục đại học Việt Nam hiện nay, các trường *đại học ngoài công lập bao gồm trường đại học tư thục trong nước và trường đại học có vốn đầu tư nước ngoài.* Các trường đại học ngoài công lập hoạt động trên cơ sở huy động các nguồn lực xã hội, sử dụng vốn ngoài ngân sách nhà nước, thực hiện quyền tự chủ theo quy định của pháp luật, chịu sự quản lý nhà nước về giáo dục đại học và tuân thủ các quy định của Luật Giáo dục đại học, các văn bản pháp luật có liên quan và quy chế tổ chức, hoạt động của từng cơ sở giáo dục đại học.

Trong luận án này, khái niệm "trường đại học ngoài công lập" được sử dụng theo nghĩa trên.

Đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập có một số đặc điểm riêng như: cơ chế tuyển dụng và đãi ngộ linh hoạt theo Bộ luật Lao động; ít có sự ổn định lâu dài; mức độ dịch chuyển công việc cao; yêu cầu mạnh về sự năng động và khả năng thích ứng với thị trường; đồng thời việc giảng dạy các môn lý luận chính trị dễ bị coi nhẹ do nhận thức chưa đầy đủ của nhà trường và người học. Vì vậy, việc xây dựng và phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập là yêu cầu cấp thiết nhằm bảo đảm chất lượng giáo dục chính trị - tư tưởng và góp phần xây dựng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước.

2.2. Phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập - quan niệm, chủ thể, nội dung, phương thức và điều kiện

2.2.1. Quan niệm và vai trò phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

Theo quan điểm của chủ nghĩa duy vật biện chứng, phát triển là quá trình vận động đi lên từ thấp đến cao, từ kém hoàn thiện đến hoàn thiện hơn, thông qua sự thống nhất và đấu tranh của các mặt đối lập, làm nảy sinh những biến đổi mới về chất. Phát triển luôn gắn với sự kế thừa, loại bỏ những yếu tố lạc hậu và hình thành trạng thái hoàn thiện hơn. Trên nền tảng đó, phát triển trong giáo dục được hiểu là quá trình nâng cao chất lượng, mở rộng quy mô và hoàn thiện các yếu tố cấu thành đội ngũ nhà giáo.

Trong phạm vi luận án, phát triển đội ngũ giảng viên được hiểu là quá trình nâng cao đồng thời về số lượng, chất lượng và cơ cấu, bảo đảm đội ngũ ngày càng hoàn thiện, đáp ứng yêu cầu của thực tiễn giáo dục đại học. Sự phát triển của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị bắt nguồn từ mâu thuẫn giữa yêu cầu ngày càng cao của

giáo dục chính trị - tư tưởng và thực trạng đội ngũ hiện có; việc giải quyết mâu thuẫn đó là động lực đưa đội ngũ tiến lên trình độ cao hơn.

Phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập được hiểu là quá trình tác động có mục tiêu nhằm hoàn thiện đội ngũ này về số lượng, chất lượng và cơ cấu, đáp ứng yêu cầu giảng dạy, nghiên cứu và nhiệm vụ chính trị - tư tưởng của nhà trường. Động lực của quá trình phát triển xuất phát từ mâu thuẫn giữa yêu cầu ngày càng cao của giáo dục lý luận chính trị và thực trạng đội ngũ còn thiếu, yếu và chưa đồng bộ trong khối ngoài công lập. Mục tiêu phát triển đội ngũ hướng tới xây dựng lực lượng vững vàng về bản lĩnh chính trị, giỏi chuyên môn, có năng lực sư phạm hiện đại và khả năng thích ứng cao.

Việc phát triển đội ngũ này có ý nghĩa then chốt: bảo đảm nền tảng tư tưởng trong hệ thống giáo dục ngoài công lập; nâng cao chất lượng đào tạo toàn diện thông qua việc bồi dưỡng thế giới quan khoa học, lý tưởng và phẩm chất đạo đức cho sinh viên; đồng thời khẳng định uy tín, thương hiệu và năng lực quản trị của cơ sở giáo dục. Sự phát triển đồng bộ và bền vững của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị còn tạo động lực đổi mới nội dung, phương pháp giảng dạy và nâng cao hiệu quả nghiên cứu khoa học, góp phần củng cố sự phát triển lâu dài của các trường đại học ngoài công lập.

2.2.2. Chủ thể phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

Phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập là một quá trình có tính hệ thống, đòi hỏi sự tham gia của nhiều lực lượng. Trước hết, các cơ quan lãnh đạo của Đảng, đặc biệt là Bộ Chính trị, Ban Bí thư và Ban Tuyên giáo Trung ương, giữ vai trò định hướng về tư tưởng và chiến lược. Các cấp ủy địa phương và tổ chức đảng trong nhà trường có trách nhiệm cụ thể hóa đường lối vào các chương trình hành động phù hợp với điều kiện từng cơ sở giáo dục.

Bên cạnh đó, các cơ quan quản lý nhà nước như Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội và Sở Giáo dục và Đào tạo có vai trò quan trọng trong việc ban hành, triển khai và giám sát các chính sách liên quan đến tuyển dụng, bồi dưỡng, sử dụng và kiểm định chất lượng giảng viên lý luận chính trị. Các cơ quan này đồng thời hỗ trợ về cơ chế, điều kiện đào tạo và các nguồn lực cần thiết để bảo đảm chất lượng đội ngũ.

Chủ thể trực tiếp tổ chức thực hiện là cấp ủy, ban giám hiệu và chủ sở hữu các trường đại học ngoài công lập. Với đặc điểm tự chủ cao, lãnh đạo nhà trường cần có tầm nhìn chiến lược, xây dựng quy hoạch phát triển đội ngũ, bảo đảm môi trường làm việc thuận lợi, cơ chế đãi ngộ phù hợp và tạo điều kiện để giảng viên lý luận chính trị yên tâm công tác, nâng cao năng lực.

Cuối cùng, chính đội ngũ giảng viên lý luận chính trị là chủ thể trung tâm của quá trình phát triển. Họ phải chủ động rèn luyện phẩm chất chính trị, đạo đức nghề

nghiệp, tích cực học tập, nghiên cứu, cập nhật tri thức mới và đổi mới phương pháp giảng dạy để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của giáo dục lý luận chính trị trong bối cảnh mới.

2.2.3. Nội dung phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

Thứ nhất, phát triển về số lượng.

Phát triển số lượng giảng viên lý luận chính trị nhằm bảo đảm tỷ lệ giảng viên phù hợp với quy mô sinh viên và định mức giờ giảng theo quy định hiện hành. Các trường đại học ngoài công lập cần chủ động xây dựng kế hoạch tuyển dụng, bố trí và sử dụng giảng viên trên cơ sở dự báo biến động quy mô đào tạo; đồng thời cân đối hợp lý giữa giảng viên cơ hữu và giảng viên thỉnh giảng để bảo đảm tính ổn định và chất lượng giáo dục.

Thứ hai, phát triển về chất lượng.

Phát triển chất lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị tập trung vào ba phương diện chính: phẩm chất, năng lực và tác phong nghề nghiệp. Giảng viên cần có phẩm chất chính trị vững vàng, đạo đức trong sáng; đồng thời có trình độ chuyên môn sâu, kỹ năng sư phạm hiện đại, năng lực nghiên cứu khoa học, khả năng phát triển chương trình đào tạo, sử dụng ngoại ngữ và ứng dụng công nghệ thông tin đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục trong bối cảnh số hóa.

Thứ ba, phát triển về cơ cấu.

Phát triển cơ cấu đội ngũ bao gồm việc hoàn thiện sự phân bố giảng viên theo trình độ đào tạo, chuyên môn giảng dạy, loại hình giảng viên, độ tuổi và giới tính. Một cơ cấu hợp lý - với tỷ lệ thích đáng giữa giảng viên cơ hữu và giảng viên thỉnh giảng, sự hài hòa giữa giảng viên có kinh nghiệm và giảng viên trẻ, cùng sự đa dạng về giới - sẽ tạo nền tảng cho chất lượng đào tạo và sự phát triển bền vững của các trường đại học ngoài công lập..

2.2.4. Phương thức phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

Quy hoạch phải gắn với chiến lược phát triển của nhà trường và nhu cầu đào tạo; tuyển dụng công khai, minh bạch, bảo đảm phẩm chất chính trị, trình độ chuyên môn và năng lực sư phạm. Việc bố trí, sử dụng cần đúng chuyên ngành và phù hợp với năng lực; đánh giá giảng viên dựa vào trình độ, năng lực và tư cách, làm căn cứ cho bố trí, bổ nhiệm và đào tạo. Đào tạo - bồi dưỡng được tiến hành thường xuyên nhằm nâng cao chuyên môn, phương pháp giảng dạy, ngoại ngữ và công nghệ thông tin, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục.

2.2.5. Điều kiện phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

Thứ nhất, bảo đảm chế độ và chính sách đãi ngộ phù hợp đối với đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập.

Thứ hai, bảo đảm các điều kiện vật chất phục vụ hoạt động giảng dạy và

nghiên cứu khoa học của giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập.

Thứ ba, xây dựng văn hóa tổ chức và môi trường văn hóa - học thuật phù hợp trong các trường đại học ngoài công lập.

2.3. Các yếu tố tác động đến sự phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

2.3.1. Các yếu tố bên ngoài nhà trường

2.3.1.1. Bối cảnh thời đại và sự phát triển mạnh mẽ của khoa học công nghệ

Thứ nhất, tình hình quốc tế biến động, cạnh tranh chiến lược, các thách thức phi truyền thống và sự lợi dụng không gian mạng của các thế lực thù địch đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với việc định hướng tư tưởng, bồi dưỡng bản lĩnh chính trị cho sinh viên, trong đó giảng viên lý luận chính trị ở các trường đại học ngoài công lập giữ vai trò then chốt.

Thứ hai, quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế làm gia tăng nhu cầu nhân lực chất lượng cao, khiến nhiều trường đại học ngoài công lập ưu tiên các môn chuyên ngành, làm cho các môn lý luận chính trị có xu hướng bị xem nhẹ, tạo áp lực đối với giảng viên và chất lượng giảng dạy.

Thứ ba, hội nhập quốc tế và chuyển đổi số vừa mở ra cơ hội đổi mới nội dung, phương pháp giảng dạy, vừa đặt ra yêu cầu giảng viên lý luận chính trị phải thường xuyên cập nhật tri thức, nâng cao năng lực nghiên cứu, kỹ năng công nghệ và bản lĩnh chính trị để định hướng nhận thức cho sinh viên.

2.3.1.2. Đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước

Chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước xác lập rõ vị trí, vai trò bắt buộc của giáo dục lý luận chính trị trong giáo dục đại học, tạo cơ sở chính trị cho việc phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập. Các nghị quyết của Đảng, đặc biệt là về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đặt ra yêu cầu cao đối với đội ngũ giảng viên lý luận chính trị cả về phẩm chất chính trị, năng lực chuyên môn và kỹ năng sư phạm, đồng thời chi phối trực tiếp công tác tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng và sử dụng đội ngũ này.

2.3.2. Các yếu tố bên trong nhà trường

2.3.2.1. Các yếu tố lãnh đạo, quản lý trong các trường đại học ngoài công lập

Nhận thức, quan điểm và năng lực lãnh đạo, quản lý của cấp ủy, lãnh đạo nhà trường có tác động quyết định đến phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị. Chiến lược phát triển, uy tín - thương hiệu nhà trường, cơ chế quản trị nhân sự, chính sách đãi ngộ và điều kiện cơ sở vật chất chi phối trực tiếp tính ổn định, chất lượng và khả năng phát triển bền vững của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập.

2.3.2.2. Các yếu tố thuộc về đội ngũ giảng viên lý luận chính trị

Các yếu tố thuộc về bản thân giảng viên, bao gồm năng lực nhận thức, động lực phát triển nghề nghiệp và trình độ học vấn, giữ vai trò trực tiếp quyết định chất lượng và hiệu quả phát triển đội ngũ. Sự kết hợp hài hòa giữa các yếu tố này là điều kiện quan trọng để giảng viên lý luận chính trị nâng cao chất lượng giảng dạy, nghiên cứu khoa học và thực hiện hiệu quả nhiệm vụ giáo dục chính trị, tư tưởng trong các trường đại học ngoài công lập.

Tiểu kết chương 2

Chương 2 đã xây dựng cơ sở lý luận cho việc phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội. Trên cơ sở tiếp cận phát triển đội ngũ như một quá trình lâu dài, có mục tiêu và định hướng rõ ràng, chương làm rõ quan niệm phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị gắn với yêu cầu bảo đảm số lượng, nâng cao chất lượng và hoàn thiện cơ cấu, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục đại học hiện nay. Chương khẳng định vai trò đặc biệt quan trọng của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong giảng dạy, giáo dục chính trị - tư tưởng, hình thành thế giới quan khoa học, bản lĩnh chính trị và định hướng giá trị cho sinh viên, qua đó góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và uy tín của các trường đại học ngoài công lập. Đồng thời, chương xác định rõ các chủ thể tham gia phát triển đội ngũ, mục tiêu phát triển, các nội dung và phương thức chủ yếu như quy hoạch, tuyển dụng, sử dụng, đánh giá, đào tạo và bồi dưỡng. Trên cơ sở đó, chương làm rõ các điều kiện bảo đảm và các yếu tố tác động đến phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, tạo nền tảng lý luận cho việc phân tích thực trạng và đề xuất giải pháp ở các chương tiếp theo của luận án.

CHƯƠNG 3. PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGOÀI CÔNG LẬP TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI HIỆN NAY - THỰC TRẠNG, NGUYÊN NHÂN VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

3.1. Đặc điểm thành phố Hà Nội và tổ chức, hoạt động của các trường đại học ngoài công lập ở thành phố Hà Nội hiện nay

3.1.1. Đặc điểm về tự nhiên, kinh tế - xã hội, giáo dục và đào tạo khu vực thành phố Hà Nội

3.1.2. Sự hình thành và phát triển các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội

3.1.3. Đặc điểm tổ chức hoạt động của các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội

Hiện nay, Hà Nội có gần hai mươi trường đại học ngoài công lập với sự đa dạng về mô hình và thành phần đầu tư. Có ba nhóm cơ bản: (1) các trường đại học

dân lập hình thành từ thập niên 1990, một số chưa hoàn tất chuyển sang tư thục như Đại học Phương Đông, Đại học Đông Đô, Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội; (2) các trường đã chuyển đổi thành công sang loại hình tư thục, tiêu biểu là Đại học Thăng Long; (3) các trường thành lập mới theo mô hình tư thục do cá nhân hoặc tổ chức kinh tế đầu tư, như Đại học Phenikaa, Đại học Đại Nam, Đại học CMC, Đại học Anh quốc Việt Nam, Đại học FPT…

Dù khác nhau về nguồn gốc và mô hình quản trị, tất cả các trường đều chịu sự quản lý của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội. Điểm chung là hướng tới nâng cao chất lượng đào tạo, trong đó phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị luôn tập trung vào ba yêu cầu: bảo đảm số lượng hợp lý, nâng cao chất lượng và xây dựng cơ cấu đội ngũ phù hợp.Đó là các trường đại học dân lập, tư thục… được tổ chức hoạt động theo mô hình doanh nghiệp, việc tuyển dụng, quản lý, sử dụng lao động chủ yếu dựa trên quan hệ lao động theo quy định của Bộ luật Lao động. Người làm việc trong các đại học ngoài công lập nhìn chung không hưởng lương có nguồn gốc từ ngân sách nhà nước. Học phí của đại học ngoài công lập cũng không theo khung học phí chung của nhà nước.

3.2. Thực trạng phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội hiện nay

3.2.1. Những kết quả đạt được trong phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội hiện nay

Nhìn chung, *kết quả* phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng, tạo tiền đề cho việc nâng cao chất lượng đào tạo và củng cố định hướng chính trị - tư tưởng.

Về chủ thể: Trước hết, sự lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước đã khẳng định vai trò then chốt trong việc định hướng, ban hành chủ trương, chính sách, tạo khung pháp lý và cơ chế quản lý tương đối toàn diện cho công tác phát triển đội ngũ.

Ở cấp cơ sở, các trường đại học ngoài công lập đã bước đầu quan tâm hơn tới việc đầu tư nguồn lực và tạo điều kiện thuận lợi cho công tác phát triển giảng viên lý luận chính trị. đặc biệt, bản thân giảng viên thể hiện rõ tinh thần chủ động, ý thức tự học, tự bồi dưỡng, đổi mới phương pháp giảng dạy và tham gia nghiên cứu khoa học, cho thấy yếu tố con người là điểm sáng quan trọng nhất trong toàn bộ quá trình.

Về nội dung: đội ngũ giảng viên lý luận chính trị cơ bản đã được hình thành ở các trường, có bản lĩnh chính trị vững vàng, giữ gìn phẩm chất đạo đức nghề nghiệp, tận tụy với công việc, đồng thời đạt trình độ học vấn khá cao, đáp ứng chuẩn đào tạo. Năng lực chuyên môn, kỹ năng sư phạm, nghiên cứu khoa học và khả năng tham gia xây dựng chương trình đào tạo đã từng bước được nâng cao. Về cơ cấu, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị có sự kết hợp hài hòa giữa các thế hệ, giới tính cân bằng, lực

lượng cơ hữu chiếm đa số, bảo đảm sự ổn định, kế thừa và tính toàn diện trong hoạt động giảng dạy.

Về phương thức: các công tác quy hoạch, tuyển dụng, sử dụng, đánh giá, đào tạo - bồi dưỡng đã từng bước đi vào nền nếp, thể hiện sự chuyển biến tích cực trong tư duy quản lý, ngày càng gắn kết hơn giữa nhận thức và hành động.

Về điều kiện: các trường đã chú trọng hơn đến môi trường làm việc và chế độ đãi ngộ, coi đây là yếu tố quan trọng để duy trì động lực, tinh thần và sự gắn bó của giảng viên.

Tựu chung lại, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập đã và đang khẳng định được nhiều ưu thế nổi bật, cả về phẩm chất chính trị, đạo đức lẫn trình độ chuyên môn, nghiệp vụ. Đây là nền tảng quan trọng để tiếp tục xây dựng và phát triển đội ngũ trong giai đoạn tới, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp giáo dục đại học và nhiệm vụ giáo dục chính trị - tư tưởng cho sinh viên.

3.2.2. Những hạn chế trong phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội hiện nay

Về chủ thể:

Nhìn chung, bên cạnh những kết quả đã đạt được, hoạt động của các chủ thể trong phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị tại các trường đại học ngoài công lập vẫn bộc lộ nhiều hạn chế. Điểm yếu thể hiện rõ ở sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng trong nhà trường còn hình thức, thiếu gắn kết với công tác chuyên môn; sự quản lý của Nhà nước ở cấp địa phương chưa thực sự đồng bộ, dẫn tới khoảng cách giữa chính sách vĩ mô và triển khai vi mô; vai trò lãnh đạo của ban giám hiệu và chủ sở hữu trường chưa được đề cao, vẫn thiên về lợi ích tài chính hơn là chiến lược phát triển đội ngũ; và bản thân giảng viên lý luận chính trị cũng chưa có nhận thức đầy đủ, còn thiếu ý thức chiến lược trong phát triển tập thể. Những hạn chế này cho thấy mặc dù chủ trương, chính sách từ Trung ương khá đầy đủ và đúng đắn, nhưng khi triển khai xuống cơ sở lại thiếu đồng bộ, thiếu quyết tâm và thiếu nguồn lực, khiến hiệu quả thực tế chưa đạt như kỳ vọng.

Về nội dung:

Về số lượng, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị còn thiếu hụt nghiêm trọng so với nhu cầu đào tạo. Tỷ lệ SV/GV ở hầu hết các trường đều vượt xa chuẩn quy định của Bộ GD&ĐT, trung bình lên tới hơn 80 SV/GV, thậm chí có trường gần 300, buộc giảng viên phải giảng dạy vượt xa định mức 270 giờ/năm. Điều này không chỉ gây quá tải mà còn khiến họ khó có điều kiện dành thời gian cho nghiên cứu khoa học, tự bồi dưỡng và đổi mới phương pháp.

Về chất lượng, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị tuy có những mặt tích cực về phẩm chất chính trị, đạo đức và trình độ chuyên môn, nhưng vẫn tồn tại nhiều hạn chế. Một bộ phận giảng viên chưa thực sự gương mẫu, tính tiên phong trong hoạt

động chính trị - xã hội chưa rõ nét; các phẩm chất đạo đức như lòng nhân ái, sự bao dung còn hạn chế, làm giảm sức thuyết phục trong giáo dục. Năng lực chuyên môn cũng thiếu đồng đều, khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn, liên môn, liên ngành còn yếu; kỹ năng sư phạm trong tạo động lực và hứng thú cho sinh viên chưa cao; năng lực nghiên cứu khoa học chủ yếu mới dừng ở mức cơ bản, công bố quốc tế rất ít, hầu như chưa tham gia chuyển giao tri thức hay hợp tác nghiên cứu quốc tế. Ngoại ngữ và công nghệ thông tin vẫn là "điểm nghẽn" lớn, khiến giảng viên khó tiếp cận tri thức toàn cầu và chưa khai thác hiệu quả công cụ hiện đại vào giảng dạy và nghiên cứu.

Về cơ cấu, sự mất cân đối thể hiện trên nhiều phương diện. Tỷ lệ giảng viên có học hàm cao còn quá thấp: toàn bộ 10 trường khảo sát chưa có giáo sư và chỉ có 14 phó giáo sư (chiếm 12%). Vẫn còn giảng viên trình độ đại học, chưa đáp ứng chuẩn tối thiểu sau đại học. Cơ cấu cơ hữu - thỉnh giảng chưa hợp lý, tỷ lệ cơ hữu mới đạt khoảng 61%, thấp hơn yêu cầu 70%, trong khi nhiều trường lại phụ thuộc nhiều vào thỉnh giảng, đặc biệt ở nhóm có trình độ tiến sĩ. Đội ngũ đang có xu hướng già hóa, gần 40% trên 50 tuổi, trong khi giảng viên trẻ kế cận rất mỏng, tạo nguy cơ đứt gãy thế hệ và làm giảm khả năng đổi mới. Cơ cấu chuyên ngành mất cân đối, tập trung chủ yếu ở Triết học, trong khi các học phần khác như Chủ nghĩa xã hội khoa học, Lịch sử Đảng, Hồ Chí Minh học lại thiếu hụt trầm trọng, làm giảm tính toàn diện của chương trình đào tạo.

Về phương thức:

Quy hoạch vẫn mang tính hình thức, chưa thực sự trở thành công cụ điều hành chiến lược. Tuyển dụng thiếu chuẩn hóa năng lực và chưa đa dạng hóa nguồn, chủ yếu để đáp ứng nhu cầu trước mắt. Công tác sử dụng còn thiên về giải quyết ngắn hạn, chưa chú trọng lộ trình phát triển dài hạn, đánh giá hiệu quả còn lỏng lẻo. Công tác đánh giá giảng viên chưa gắn chặt với sử dụng và khen thưởng, còn nặng thủ tục, thiếu minh bạch. Đào tạo - bồi dưỡng tuy được coi là rất cần thiết, nhưng khoảng cách lớn giữa nhận thức và thực hiện cho thấy nhiều chương trình đào tạo dài hạn, đặc biệt là sau ĐH, chưa được triển khai hiệu quả.

Về điều kiện:

Việc đảm bảo môi trường làm việc và chính sách đãi ngộ chưa thật sự tạo động lực. Điều đó phản ánh sự thiếu hụt đầu tư vào cơ sở vật chất, chưa có chính sách khích lệ tinh thần đủ mạnh, tính minh bạch chưa cao, thu nhập chưa thật sự hấp dẫn. Thậm chí, còn có nghi vấn về việc sử dụng giảng viên ngoài không ký hợp đồng, khiến chất lượng giảng dạy khó được kiểm soát.

Như vậy, kết quả phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập vẫn chưa đạt yêu cầu cơ bản về số lượng, chất lượng, cơ cấu, phương thức phát triển và điều kiện bảo đảm. Hạn chế lớn nhất là sự chênh lệch giữa nhận thức cao về tầm quan trọng và mức độ thực hiện chưa đạt. Nếu không

có giải pháp mạnh mẽ và đồng bộ, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị sẽ khó đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục chính trị - tư tưởng trong bối cảnh đổi mới giáo dục đại học và hội nhập quốc tế.

3.3. Nguyên nhân của những kết quả đạt được và những hạn chế trong phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội hiện nay

3.3.1. Nguyên nhân của những kết quả đạt được

Thứ nhất, các kết quả trong hoạt động của chủ thể phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị xuất phát từ sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng, sự quản lý thống nhất của Nhà nước và sự chủ động tự bồi dưỡng của giảng viên. Chủ trương, chính sách được ban hành kịp thời tạo khuôn khổ tư tưởng và pháp lý, trong khi giảng viên tích cực đổi mới, nghiên cứu và rèn luyện phẩm chất.

Thứ hai, kết quả trong nội dung phát triển đội ngũ có được nhờ quy định bắt buộc về bố trí giảng viên, yêu cầu chuẩn hóa trình độ và chú trọng phẩm chất chính trị - đạo đức trong tuyển dụng. Các trường có ý thức xây dựng cơ cấu hợp lý, duy trì giảng viên cơ hữu và bổ sung giảng viên thỉnh giảng chất lượng.

Thứ ba, kết quả trong phương thức phát triển hình thành từ sự đổi mới trong quản trị nhân sự: quy hoạch rõ ràng, tuyển dụng minh bạch, phân công đúng chuyên môn và tăng cường đào tạo - bồi dưỡng. Các trường phải cạnh tranh về chất lượng nên chú trọng phát triển giảng viên có năng lực.

Thứ tư, nguyên nhân của những kết quả trong điều kiện phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị xuất phát từ yêu cầu đổi mới giáo dục lý luận chính trị trong bối cảnh hiện nay, buộc các trường đại học ngoài công lập điều chỉnh cách tiếp cận quản lý và phát triển đội ngũ; từ cơ chế tự chủ, quản lý linh hoạt của các trường ngoài công lập; từ tinh thần trách nhiệm, ý thức gắn bó và sự chủ động đổi mới của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị; và từ tác động của các chủ trương, chính sách, định hướng đổi mới giáo dục lý luận chính trị của Đảng và Nhà nước.

3.3.2. Nguyên nhân của những hạn chế, khuyết điểm

Thứ nhất, nguyên nhân của những hạn chế về chủ thể chủ yếu bắt nguồn từ áp lực tự chủ tài chính và cạnh tranh tuyển sinh trong các trường đại học ngoài công lập, làm cho một bộ phận chủ thể quản lý ưu tiên mục tiêu kinh tế ngắn hạn, chưa đặt giáo dục lý luận chính trị và phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị đúng vị trí trong chiến lược phát triển lâu dài; đồng thời làm suy giảm vai trò lãnh đạo, định hướng và động lực gắn bó nghề nghiệp của giảng viên.

Thứ hai, nguyên nhân của những hạn chế về nội dung xuất phát từ nhận thức chưa đầy đủ về vai trò nền tảng của giáo dục lý luận chính trị, dẫn đến nội dung phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị thiếu tầm nhìn chiến lược, chưa bảo đảm tính toàn diện, hệ thống và gắn với yêu cầu đổi mới giáo dục và thực tiễn phát triển đất nước.

Thứ ba, nguyên nhân của những hạn chế về phương thức bắt nguồn từ tư duy quản trị nguồn nhân lực mang tính ngắn hạn, khiến các khâu quy hoạch, tuyển dụng, sử dụng, đánh giá và đào tạo, bồi dưỡng giảng viên lý luận chính trị thiếu tính đồng bộ, liên tục và khó tạo chuyển biến rõ rệt về chất lượng đội ngũ.

Thứ tư, nguyên nhân của những hạn chế về điều kiện xuất phát từ cơ chế tự chủ tài chính, thiếu chính sách đặc thù đối với giảng viên lý luận chính trị, áp lực giảng dạy lớn, cơ cấu đội ngũ chưa hợp lý và sự thiếu liên kết đồng bộ giữa môi trường học thuật, chính sách đãi ngộ và cơ sở vật chất.

3.4. Những vấn đề đặt ra

3.4.1. Mâu thuẫn giữa yêu cầu phải có sự thống nhất, đồng bộ và quyết liệt trong lãnh đạo, chỉ đạo của các chủ thể phát triển đội ngũ với thực tế còn phân tán, thiếu nhất quán và chưa đủ quyết tâm trong tổ chức thực hiện

3.4.2. Mâu thuẫn giữa yêu cầu phải phát triển đội ngũ một cách toàn diện, đồng bộ về số lượng, chất lượng và cơ cấu với thực tế nội dung phát triển đội ngũ còn mất cân đối, thiếu chiều sâu và chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu đổi mới giáo dục đại học và hội nhập quốc tế

3.4.3. Mâu thuẫn giữa yêu cầu phải đổi mới phương thức phát triển đội ngũ theo hướng đồng bộ, có tầm nhìn dài hạn và tạo động lực nghề nghiệp bền vững với thực tế phương thức quản lý và phát triển đội ngũ còn mang tính ngắn hạn, phân tán và thiên về đáp ứng nhu cầu trước mắt

3.4.4. Mâu thuẫn giữa yêu cầu phải bảo đảm đầy đủ các điều kiện chính trị, tổ chức, tài chính và vật chất cho phát triển đội ngũ với thực tế điều kiện phát triển còn nhiều ràng buộc, chưa tương xứng với yêu cầu đặt ra trong bối cảnh đổi mới giáo dục đại học và tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng

Tiểu kết Chương 3

Chương 3 đã phân tích toàn diện thực trạng phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội, gắn với đặc điểm tổ chức, hoạt động và bối cảnh vận hành của loại hình nhà trường này, qua đó làm rõ những kết quả bước đầu đạt được cũng như những hạn chế, bất cập còn tồn tại. Thực tiễn cho thấy, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị đã từng bước được hình thành và có những đóng góp nhất định cho việc thực hiện nhiệm vụ giảng dạy các môn lý luận chính trị, song vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế về số lượng, chất lượng, cơ cấu đội ngũ, phương thức phát triển và các điều kiện bảo đảm. Những hạn chế này chịu tác động tổng hợp của nhiều yếu tố bên ngoài và bên trong nhà trường, trong đó nổi bật là áp lực tự chủ tài chính, cạnh tranh tuyển sinh, cơ chế vận hành theo hướng thị trường và nhận thức chưa đầy đủ về vai trò nền tảng của giáo dục lý luận chính trị trong mục tiêu đào tạo con người toàn diện. Trên cơ sở đó, chương đã chỉ ra các mâu thuẫn cơ bản chi phối quá trình phát triển đội ngũ giảng viên lý luận

chính trị, bao gồm mâu thuẫn giữa yêu cầu, mục tiêu giáo dục lý luận chính trị với hoạt động của các chủ thể phát triển đội ngũ, giữa yêu cầu nâng cao chất lượng, chuẩn hóa đội ngũ với nội dung và phương thức phát triển còn thiếu đồng bộ, cũng như giữa yêu cầu khách quan của phát triển đội ngũ với các điều kiện bảo đảm còn nhiều ràng buộc trong điều kiện tự chủ. Những phân tích này không chỉ góp phần làm rõ bản chất của các vấn đề đặt ra trong thực tiễn phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị ở các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội, mà còn tạo cơ sở thực tiễn quan trọng cho việc đề xuất quan điểm và các giải pháp tiếp tục phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong Chương 4 của luận án.

CHƯƠNG 4. QUAN ĐIỂM VÀ CÁC GIẢI PHÁP CƠ BẢN TIẾP TỤC PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGOÀI CÔNG LẬP TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI TRONG THỜI GIAN TỚI

4.1. Quan điểm phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội trong thời gian tới

4.1.1. Phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị gắn với yêu cầu đổi mới và nâng cao chất lượng công tác giáo dục lý luận chính trị

Trong bối cảnh toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế và sự lan truyền mạnh mẽ của các trào lưu tư tưởng, giáo dục lý luận chính trị ngày càng giữ vai trò then chốt trong việc củng cố nền tảng tư tưởng của Đảng, bồi dưỡng bản lĩnh chính trị và năng lực nhận diện, phản bác quan điểm sai trái cho sinh viên. Nhân tố quyết định để bảo đảm chất lượng giáo dục này chính là đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, những người trực tiếp truyền bá và phát triển lý luận trong nhà trường đại học.

Đối với các trường đại học ngoài công lập ở Hà Nội, giảng viên lý luận chính trị không chỉ là người dạy học mà còn là lực lượng tham gia bảo vệ trận địa tư tưởng ngay trong môi trường giáo dục đại học đầy biến động. Một số chuyển biến tích cực đã xuất hiện như đổi mới phương pháp dạy học, ứng dụng công nghệ thông tin, tăng cường nghiên cứu khoa học; tuy nhiên nhìn chung vẫn thiếu tính đồng bộ, thiếu đội ngũ nòng cốt có trình độ cao và uy tín học thuật. Vì vậy, phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị theo hướng toàn diện về phẩm chất chính trị, trình độ chuyên môn, phương pháp sư phạm và năng lực nghiên cứu là yêu cầu cấp thiết, quyết định chất lượng và uy tín của các trường đại học ngoài công lập trong bối cảnh mới.

4.1.2. Phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị gắn với yêu cầu gắn số lượng với cơ cấu và chất lượng, quán triệt quan điểm lấy mục tiêu phát triển về chất lượng là chủ yếu

Sự phát triển bền vững của các trường đại học ngoài công lập phụ thuộc trực tiếp vào việc xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị đủ về số lượng, hợp lý về

cơ cấu và cao về chất lượng. Hiện nay, nhiều trường còn thiếu giảng viên cơ hữu, phụ thuộc vào giảng viên thỉnh giảng; cơ cấu đội ngũ chưa cân đối về độ tuổi, học vị, chuyên ngành; năng lực nghiên cứu khoa học, ngoại ngữ và ứng dụng phương pháp giảng dạy hiện đại của một bộ phận giảng viên vẫn còn hạn chế.

Do đó, định hướng quan trọng nhất trong giai đoạn tới là phát triển đội ngũ theo tư duy "lấy chất lượng làm trung tâm". Tuyển dụng phải gắn với tiêu chuẩn cao hơn về trình độ và năng lực; việc xây dựng cơ cấu phải có tính chiến lược, bảo đảm sự kế thừa và ổn định lâu dài; chính sách đãi ngộ và môi trường làm việc phải đủ sức thu hút và giữ chân người tài. Đồng thời, giảng viên cần được khuyến khích tham gia nghiên cứu khoa học, gắn lý luận với thực tiễn và chủ động nâng cao trình độ để đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo.

4.1.3. Phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội gắn với xây dựng và phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị của cả nước

Đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập ở Hà Nội là một bộ phận quan trọng trong lực lượng giảng viên lý luận chính trị của cả nước. Với vị thế là trung tâm chính trị - hành chính quốc gia, chất lượng đội ngũ tại Hà Nội có tác động lan tỏa lớn, ảnh hưởng trực tiếp tới hiệu quả giáo dục chính trị - tư tưởng và năng lực đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trên phạm vi toàn quốc.

Vì vậy, phát triển đội ngũ tại các trường ngoài công lập phải gắn với chiến lược chung của quốc gia: thống nhất về định hướng, tiêu chuẩn và cơ chế phát triển; đồng thời chủ động tham gia vào các mạng lưới bồi dưỡng, sinh hoạt học thuật và nghiên cứu lý luận của cả nước. Chỉ khi được phát triển như một bộ phận của lực lượng tư tưởng thống nhất, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị mới có thể phát huy đầy đủ vai trò, góp phần củng cố trận địa tư tưởng của Đảng và đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong bối cảnh mới.

4.1.4. Quán triệt tinh thần Nghị quyết số 71-NQ/TW về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo khi phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập

Quán triệt tinh thần Nghị quyết số 71-NQ/TW của Bộ Chính trị trong phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị tại các trường đại học ngoài công lập có ý nghĩa định hướng quan trọng, nhằm xây dựng đội ngũ nhà giáo có phẩm chất chính trị vững vàng, năng lực chuyên môn và khả năng đổi mới, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục đại học và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Việc phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị cần được đặt trong chiến lược phát triển tổng thể của nhà trường, gắn với hoàn thiện cơ chế, chính sách tuyển dụng, sử dụng, đãi ngộ và đào tạo, bồi dưỡng phù hợp với đặc thù tự chủ, qua đó nâng cao chất lượng giảng dạy và hiệu quả giáo dục chính trị, tư tưởng trong bối cảnh hội nhập và chuyển đổi số.

4.2. Một số giải pháp cơ bản nhằm tiếp tục phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội trong thời gian tới

4.2.1. Nhóm giải pháp đối với chủ thể phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội

Một là, xác định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của các chủ thể trong quản lý, theo dõi và định hướng phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên đại bàn thành phố Hà Nội.

Hai là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, sự quản lý của Nhà nước và Bộ Giáo dục và Đào tạo đối với công tác phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập.

Ba là, các trường đại học ngoài công lập, cần nâng cao vai trò, trách nhiệm của đảng uỷ và Ban giám hiệu nhà trường trong công tác giáo dục lý luận chính trị nói chung, phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị nói riêng.

Bốn là, phát huy tinh thần tự giác, trách nhiệm và ý thức chính trị - nghề nghiệp của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, coi phát triển bản thân là nghĩa vụ và động lực nội tại.

Năm là, tăng cường phối hợp giữa các chủ thể để tạo sức mạnh tổng hợp trong phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội.

4.2.2. Nhóm giải pháp đối với nội dung phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội

Thứ nhất, bảo đảm số lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Thứ hai, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Thứ ba, hoàn thiện cơ cấu đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội.

4.2.3. Nhóm giải pháp đối với phương thức phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội

Thứ nhất, Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo tổ chức bồi dưỡng, tập huấn với nội dung và hình thức phù hợp cho đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập.

Thứ hai, hoạch định, xây dựng quy hoạch, tổ chức chặt chẽ công tác tuyển dụng nhằm phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Thứ ba, Bố trí và sử dụng hiệu quả đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Thứ tư, đánh giá hiệu quả đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng đào tạo.

4.2.4. Nhóm giải pháp đối với điều kiện phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội

Thứ nhất, xây dựng và thực hiện chế độ, chính sách đãi ngộ đặc thù đối với đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập, coi đây là lực lượng có tính chất đặc biệt, cần được quan tâm đầu tư tương xứng.

Thứ hai, tăng cường đầu tư và bảo đảm điều kiện vật chất phục vụ giảng dạy và nghiên cứu khoa học nhằm tạo nền tảng phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Thứ ba, xây dựng văn hóa tổ chức và môi trường văn hóa - học thuật phù hợp nhằm tạo điều kiện phát triển bền vững đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Tiểu kết chương 4

Chương 4 đã làm rõ hệ thống quan điểm và đề xuất các giải pháp cơ bản nhằm tiếp tục phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội trong thời gian tới. Trên cơ sở quán triệt chủ trương, đường lối của Đảng về giáo dục và đào tạo, công tác lý luận chính trị và xây dựng đội ngũ nhà giáo, chương này xác định bốn quan điểm định hướng xuyên suốt: phát triển đội ngũ gắn với đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị; bảo đảm sự thống nhất giữa số lượng, cơ cấu và chất lượng, lấy chất lượng làm trọng tâm; gắn phát triển đội ngũ tại Hà Nội với chiến lược phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị của cả nước; đồng thời quán triệt tinh thần Nghị quyết số 71-NQ/TW về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo.

Từ các quan điểm đó, luận án đã đề xuất bốn nhóm giải pháp cơ bản nhằm tạo chuyển biến toàn diện trong phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị tại các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội. Các giải pháp tập trung nâng cao vai trò của các chủ thể lãnh đạo, quản lý; hoàn thiện nội dung, phương thức và điều kiện phát triển đội ngũ; đồng thời chú trọng nâng cao chất lượng giảng viên theo hướng chuẩn hóa, tăng cường năng lực nghiên cứu khoa học, đổi mới phương pháp giảng dạy và khả năng thích ứng với yêu cầu tự chủ, chuyển đổi số và hội nhập quốc tế.

Việc triển khai đồng bộ các giải pháp trên sẽ góp phần xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị có phẩm chất chính trị vững vàng, trình độ chuyên môn cao, đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị và phát triển bền vững các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội trong giai đoạn mới.

KẾT LUẬN

Trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục đại học, các trường đại học ngoài công lập ngày càng thể hiện vai trò quan trọng trong đáp ứng nhu cầu học tập của xã hội. Tuy nhiên, giáo dục lý luận chính trị tại các trường này còn chưa được chú trọng đúng mức; đội ngũ giảng viên lý luận chính trị vẫn bộc lộ nhiều hạn chế về số lượng, chất lượng và cơ cấu. Từ yêu cầu thực tiễn đó, luận án được triển khai nhằm góp phần xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị đủ năng lực đáp ứng nhiệm vụ giáo dục - đào tạo hiện nay.

Luận án đã tổng quan hệ thống các công trình trong và ngoài nước, xác định những thành tựu và khoảng trống nghiên cứu; xây dựng cơ sở lý luận về phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong môi trường đại học ngoài công lập; làm rõ khái niệm, đặc điểm, tiêu chuẩn, vai trò cũng như nội dung, phương thức và yêu cầu phát triển đội ngũ. Trên nền tảng đó, luận án khảo sát và đánh giá thực trạng tại các trường đại học ngoài công lập ở Hà Nội, chỉ ra những kết quả đạt được cùng với các hạn chế về quy hoạch, tuyển dụng, sử dụng, đào tạo - bồi dưỡng, môi trường làm việc và chính sách đãi ngộ. Nguyên nhân của những hạn chế xuất phát từ nhận thức, từ điều kiện nguồn lực, từ chính sách chưa đồng bộ và từ vị thế chưa tương xứng của các trường ngoài công lập.

Từ nghiên cứu lý luận và thực tiễn, luận án đề xuất hệ thống giải pháp nhằm phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị bảo đảm đủ số lượng, vững chất lượng và hợp lý về cơ cấu; gắn phát triển đội ngũ với nâng cao nhận thức của các chủ thể, đổi mới phương thức quản lý nhân sự, cải thiện chính sách đãi ngộ, môi trường làm việc, thúc đẩy nghiên cứu khoa học và gắn kết đào tạo với thực tiễn; đồng thời tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách của Nhà nước đối với các trường đại học ngoài công lập.

Luận án đã đạt được các mục tiêu đề ra, góp phần bổ sung cơ sở lý luận và cung cấp luận cứ thực tiễn cho công tác phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị. Tuy vậy, vấn đề này còn rộng và phức tạp, cần tiếp tục được nghiên cứu ở phạm vi lớn hơn, so sánh với các địa phương khác hoặc với hệ thống công lập để có cái nhìn toàn diện và sâu sắc hơn.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1. Lê Thị Trung Anh (2025), "Nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong các trường đại học ngoài công lập trên địa bàn thành phố Hà Nội, góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong tình hình mới", *Tạp chí Cộng sản điện tử*, 26/9/2025. Từ: https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/thanh-pho-ha-noi/-/2018/1174102/nang-cao-chat-luong-doi-ngu-giang-vien-ly-luan-chinh-tri-trong-cac-truong-dai-hoc-ngoai-cong-lap-tren-dia-ban-thanh-pho-ha-noi%2C-gop-phan-bao-ve-nen-tang-tu-tuong-cua-dang-trong-tinh-hinh-moi.aspx#
2. Lê Thị Trung Anh (2025), "Phát huy vai trò của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị ở các trường đại học trong bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng", *Tạp chí Lý luận Chính trị điện tử*, 30/11/2025. Từ: https://lyluanchinhtri.vn/phat-huy-vai-tro-cua-doi-ngu-giang-vien-ly-luan-chinh-tri-o-cac-truong-dai-hoc-trong-bao-ve-nen-tang-tu-tuong-cua-dang-10374.html?gidzl=gmQ96FRSuZUh7eaRyCRaDQqUYn_kmxDcjHcDIU_7jZVaI8f8l9RfCU4UXacwaEWtxqs56p1jx5eRzDtdCG
3. Lê Thị Trung Anh (2025), "Hoàn thiện chính sách đãi ngộ nhằm phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị ở các trường đại học ngoài công lập hiện nay", *Tạp chí Chính trị và Phát triển điện tử*, 03/12/2025. Từ: https://chinhtrivaphattrien.vn/hoan-thien-chinh-sach-dai-ngo-nham-phat-trien-doi-ngu-giang-vien-ly-luan-chinh-tri-o-cac-truong-dai-hoc-ngoai-cong-lap-hien-nay-a9688.html?gidzl=XNOqVCXG0dY5RZH_pae4UOLkDNtMJr0ldMapAzTBLNxCE3GgX1eAUCbkE2k270j-npqxUJ1z40Smob47VW